

Лекція № 1

Мета і завдання
стоматології. Методи
обстеження в
стоматології.

- Стоматологія – клінічна дисципліна, вивчення якої дає знання з фізіології та патології зубощелепної системи, а також визначає вплив захворювань цієї системи на загальний стан здоров'я людини. Отже, належна підготовка лікаря загального медичного профілю не можлива без оволодіння основами стоматології.

методи діагностичного обстеження –

**прийоми, способи, технічні та
лабораторні засоби, що
використовуються лікарем при
обстеженні хворого для визначення
хвороби або особливого
фізіологічного стану організму.**

МЕТОДИ ОБСТЕЖЕННЯ ХВОРОГО

- ◆ **основні (клінічні)** - використовуються біля крісла, ліжка хворого;
- ◆ **додаткові (параклінічні)** - інструментальні, лабораторні, рентгенологічні, тобто обстеження , що проводяться в допоміжних службах.

Основні методи

```
graph TD; A[Основні методи] --> B[суб'єктивні (опитування хворого)]; A --> C[об'єктивні (огляд пацієнта)]; B <--> C;
```

суб'єктивні
(опитування
хворого)

об'єктивні
(огляд
пацієнта)

Додаткові методи

- спеціальні клінічні методи (температурна діагностика, індексна оцінка гігієнічного стану порожнини рота, пародонтальные індекси);
- функціональні методи обстеження (електроодонтодіагностика, люмінесцентна діагностика, визначення стійкості капілярів пародонту, реопародонтографія);
- лабораторні методи обстеження (клінічні і біохімічні показники крові, сечі, слини, ротової і ясенної рідини);
- мікробіологічні;
- алергологічні;
- рентгенологічні методи обстеження .

методологічні основи діагностики

Встановлення діагнозу хвороби у конкретного хворого і призначення відповідного лікування на основі аналізу і синтезу даних отриманих за допомогою основних (клінічних) і додаткових (параклінічних) методів дослідження,.

Клінічні методи обстеження

- Опитування хворого (клінічна бесіда);
- Зовнішній огляд особи;
- Обстеження скронево – нижньощелепового суглобу і жувальних м'язів;
- Обстеження порожнини рота:
 - вивчення слизової оболонки порожнини рота;
 - обстеження зубів і зубних рядів;
 - дослідження пародонту;
 - обстеження беззубої альвеолярної частини.

Клінічні методи обстеження

Опитування хворого

- **скарги і суб'єктивний стан хворого;**
- **історія даного захворювання;**
- **історія життя хворого**

Характеристика болі

- Характер болі: гостра, ниюча, пульсуюча
- Тривалість: постійні, приступоподібні
- Час появи
- Причинність
- Локалізація

Об'єктивне обстеження

Мета огляду — виявити зміни в щелепно-лицевій області при зверненні по допомогу або в процесі диспансеризації (профілактичні огляди).

Огляд схематично складається із зовнішнього огляду хворого і обстеження порожнини рота при хорошому денному або штучному освітленні.

При зовнішньому огляді звертають увагу на :

- стан шкірних покривів особи (колір, тургор, висип, рубці.);
- вираженість носогубних складок (згладжені, помірно виражені, поглиблені);
- лінію змикання губ (наявність заїди);
- ступінь оголення передніх зубів або альвеолярної частини при розмові і усмішці;
- положення підборіддя (пряме, виступає, западає, зміщений убік);
- симетричність половин обличчя;
- висоту нижньої частини лиця (пропорційна, збільшена, зменшена);

Огляд зубів

- форма і величина зубів ;
- колір;
- каріозні порожнини (**контактні поверхні**);
- форма зубних рядів;
- прикус .

Перкусія -

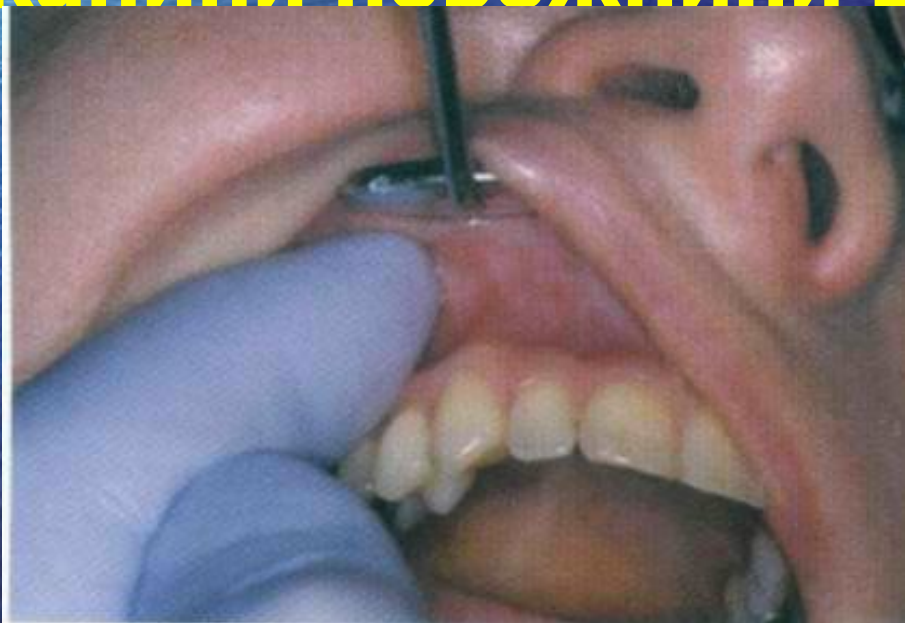
постукування по зубу -
застосовується для визначення
стану пародонту.

Розрізняють:

- вертикальну перкусію
(коли напрям ударів
співпадає з віссю зуба);
- Горизонтальну (коли удари
мають бічний напрям).

Пальпація

обмацування - застосовується для визначення припухлості пухлини, ущільнення, рухливості органів або тканини порожнини рота

Рухливість зубів

**визначається пінцетом
(пальцями) шляхом
розгойдування.**

**Зуб має фізіологічну
рухливість, яка в нормі
майже непомітна.**

Додаткові методи обстеження хворих

Термодіагностика

Зуб з нормальною (неушкодженою) пульпою реагує на значні температурні відхилення.

Індиферентна зона (зона відсутності реакції) для різців складає 30°C (50—52° С — реакція на тепло, 17 — 22°C — на охолодження).

Функціональні методи обстеження

Електроодонтодіагностика -
визначення електрозбудливості
зуба

Функціональні методи обстеження

Люмінесцентна діагностика - метод базується на здатності тканин і їх клітинних елементів випромінювати світло певного кольору при дії на них ультрафіолетових променів (первинна або власна флюоресценція речовин)

Тверді тканини зубів під впливом УФО набувають здібності до люмінесценції, і в нормі емаль і дентин випромінюють сине-блакитне світло.

Функціональні методи обстеження

- **Визначення стійкості капілярів пародонту**

(проба В. І. Кулаженко)

Визначення швидкості утворення гематоми на слизовій оболонці ясен при дії тиску . В нормі у фронтальній ділянці ясен гематома виникає через 50-60с, в бічних ділянках -через 70-80с. При пародонтиті час утворення гематоми зменшується в 3-5 разів залежно від ступеня тяжкості захворювання.

Функціональні методи дослідження

Реографія - прижиттєвий безкровний метод дослідження кровонаповнення і кровопостачання живих тканин організму, який базується на реєстрації пульсуючих коливань електричного струму тканин.

Рентгенологічне дослідження

- ◆ **Внутрішньоротова
рентгенографія**
- ◆ **Ортопантомографія**
- ◆ **Томографія**
- ◆ **Сіалогграфія**

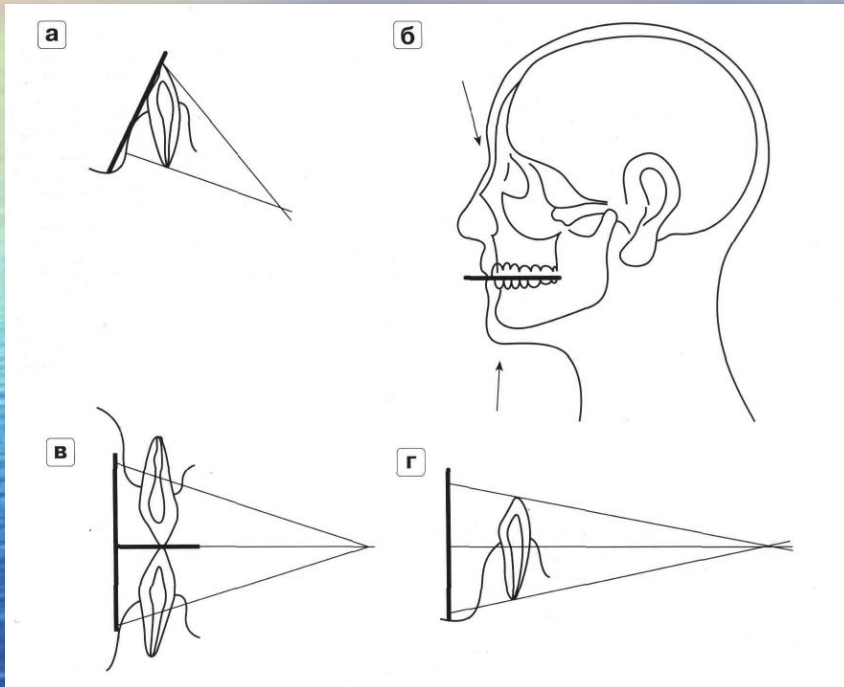
Схема співвідношення
центрального променя,
зуба і рентгенівської плівки
при внутрішньоротових
дентальних рентгенограмах
по методиках:

а - периапікальна
рентгенографія;

б - аксіальна рентгенографія
(вприкус);

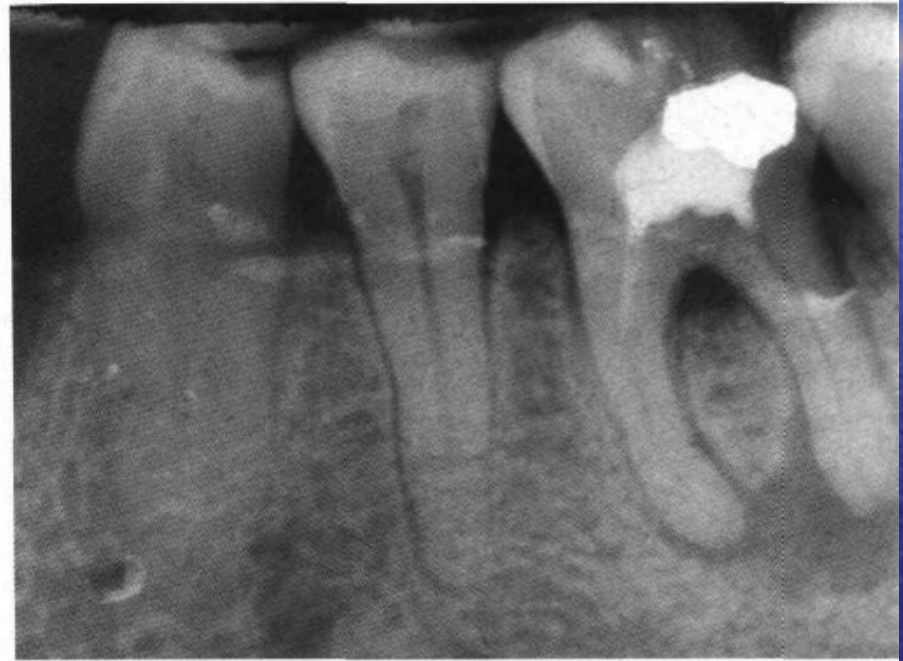
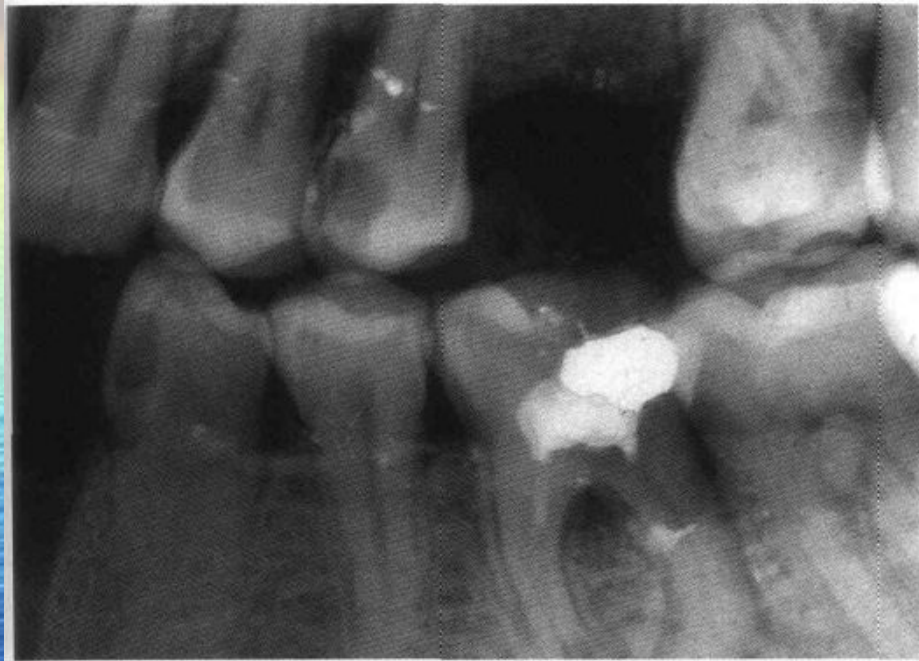
в - інтерпроксимальна
рентгенографія;

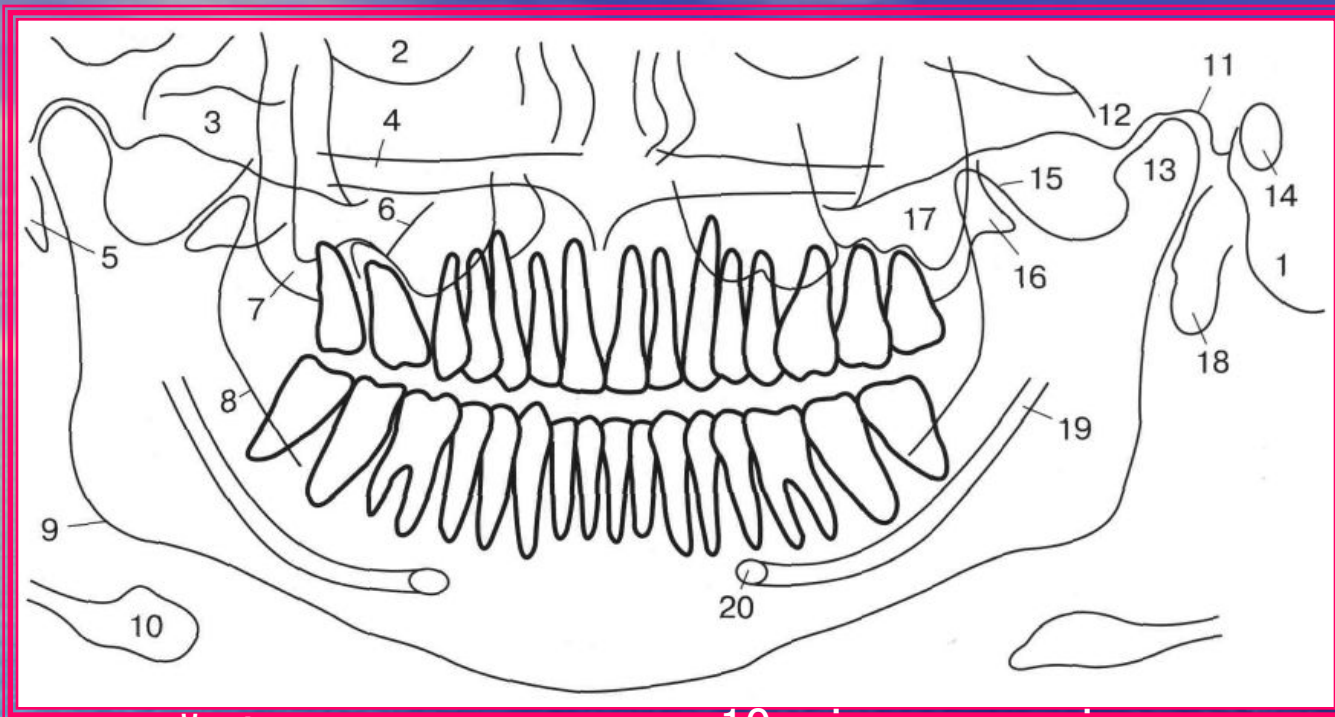
г - паралельним пучком
променів з великої шкірно-
фокусної відстані

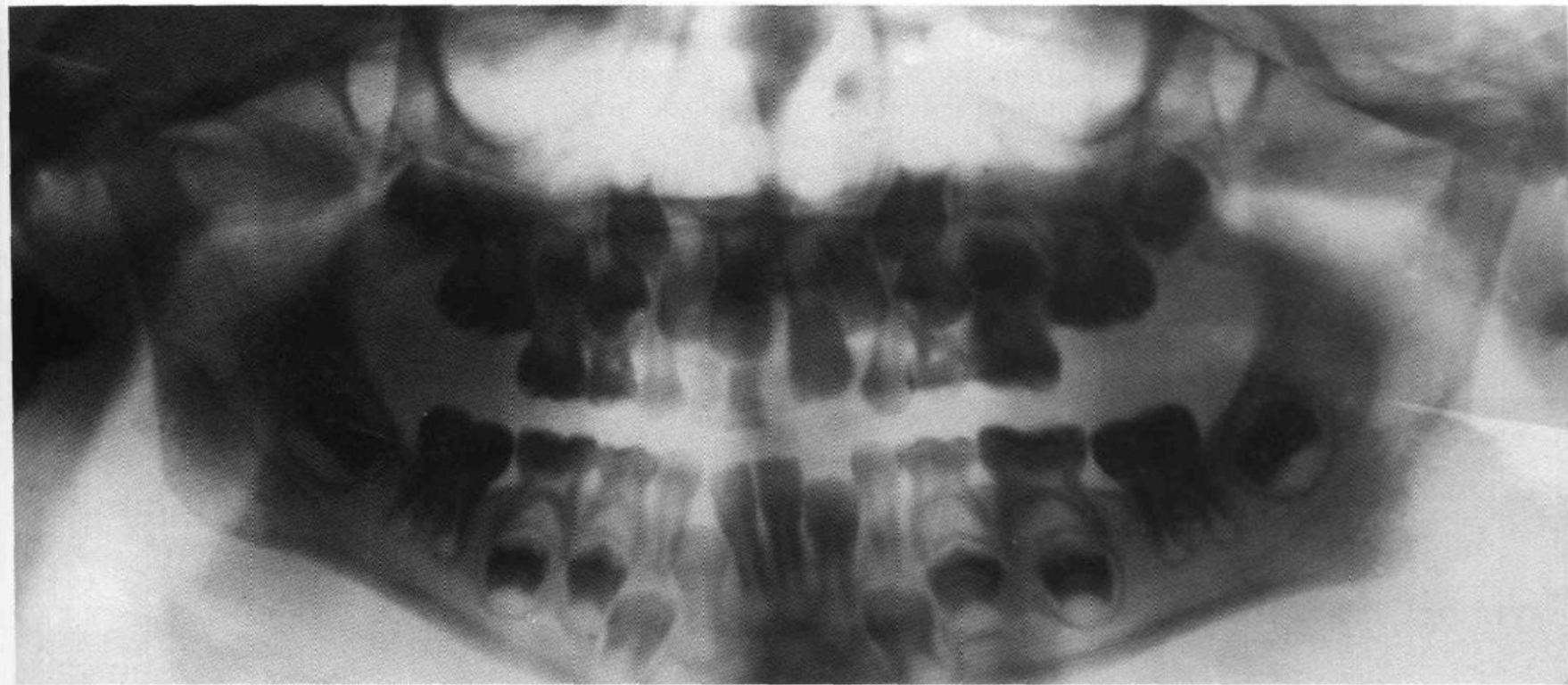
Знімок дна порожнини рота вприкус.
Великий конкремент в проекції
піднижньощелепової слинної залози

- 1 - носовидний відросток;
- 2 - нижній контур орбіти;
- 3 - вилична дуга;
- 4 - тверде піднебіння;
- 5 - шиловидний відросток;
- 6 - кісткова перегородка всередині верхньощелепової пазухи;
- 7 - бугор верхньої щелепи;
- 8 - передній край гілки нижньої щелепи;
- 9 - кут щелепи;

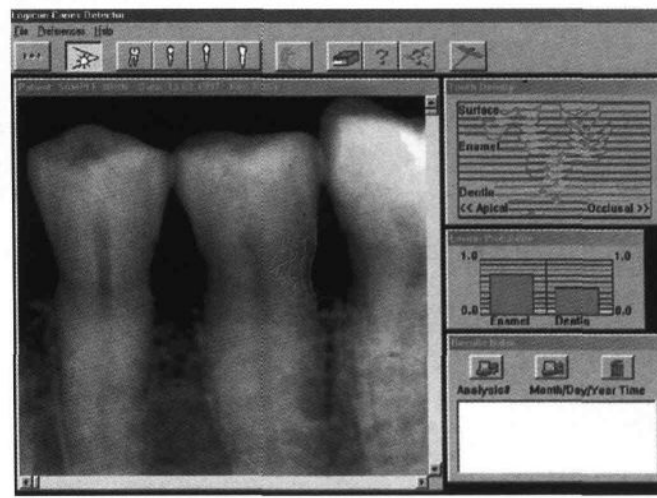
- 10 - підязикова кістка;
- 11 - нижньощелепова ямка виличної кістки;
- 12 - суглубовий бугорок;
- 13 - головка нижньої щелепи;
- 14 - зовнішній слуховий прохід;
- 15 - відросток нижньої щелепи;
- 16 - криловидний відросток;
- 17 - верхньощелепова пазуха;
- 18 - тінь вушної раковини;
- 19 - нижньощелеповий канал;
- 20 - підборідочний отвір.

Ортопантомограма дитини 5 років.
Зачатки всіх постійних зубів.

Зовнішній вигляд
радіовізіографа.

Зображення
34 і 35 зубів на екрані
радіовізіографа.

Функціональні проби

- **Пухирцева** проба застосовується для визначення гідрофільності тканин і прихованого набряклого стану слизової оболонки рота.
- **Гістаміновая** проба застосовується для визначення чутливості до гістаміну, що бере участь в алергічних реакціях.

Лабораторні методи дослідження

- **Загальний клінічний аналіз крові.**
- **Біохімічне дослідження крові і сечі.**
- **Мікроскопічні методи дослідження.**
- **Цитологічний метод,**
- **Біопсія.**
- **Бактеріологічне дослідження.**

Медична документація

- **МЕДИЧНА КАРТА СТОМАТОЛОГІЧНОГО ХВОРОГО - ФОРМА № 043-0**
- **ЛИСТОК щоденного обліку роботи лікаря стоматолога (стоматологічної поліклініки, відділення, кабінету) - ФОРМА № 037/о**
- **Щоденник обліку роботи лікаря-стоматолога - ФОРМА № 039-2/о**
- **ЖУРНАЛ обліку профілактичної роботи лікаря стоматолога - ФОРМА № 049/о**
- **Контрольна карта диспансерного обліку - ФОРМА № 030/о**

Зразки форм первинної медичної облікової документації та інструкції по їх заповненню

Назва форми	№ форми	Термін зберігання
Протокол про виявлення у хворого занедбанної форми злоякісного новоутворення	027-2/0	10 років
Листок щоденного обліку роботи лікаря стоматолога (стоматологічної поліклініки, відділення, кабінету)	037/0	1 рік
Щоденник обліку роботи лікаря стоматолога (стоматологічної поліклініки, відділення, кабінету)	039-2/0	1 рік
Медична картка стоматологічного хворого	043/0	5 років
Журнал обліку отримання та витрат дезінфекційних засобів	290/0	3 роки

Історія хвороби, або МЕДИЧНА
КАРТА СТОМАТОЛОГІЧНОГО
ХВОРОГО - ФОРМА № 043-0

**це медичний, юридичний
та науковий документ.**

Дякую за увагу!